

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán EU proti pašování migrantů (2015–2020)

[COM(2015) 285 final]

(2016/C 071/12)

Zpravodajka: Brenda KING

Dne 6. července 2015 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán EU proti pašování migrantů (2015–2020)

[COM(2015) 285 final].

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. listopadu 2015.

Na 512. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 9. a 10. prosince 2015 (jednání dne 10. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 176 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá cíle stanovené v akčním plánu EU proti pašování migrantů⁽¹⁾, a sice „prevenci a boj proti pašování migrantů, přičemž [tento akční plán] současně zajišťuje ochranu jejich lidských práv“ a „řešení základních příčin nelegální migrace“. EHSV připomíná, že uprchlíci požívají zvláštního postavení, jež jim přiznává Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951.

1.2. EHSV podporuje skutečnost, že tento akční plán usiluje o narušení sítí organizovaného zločinu prostřednictvím vyšetřování založených na zpravodajských informacích a finančních šetření, o skoncování s praním peněz a o zkonfiskování aktiv pocházejících z ilegální činnosti, důrazně však doporučuje, aby plán byl vyváženější a komplexnější a podrobně stanovil, jak bude EU převáděné osoby chránit a pomáhat jim.

1.3. EHSV, vycházející z prohlášení obsaženém ve sdělení Evropské komise, že „pašerácké sítě lze oslabit, pokud bude mít o jejich služby zájem méně lidí“, bere na vědomí prohlášení Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu v tom smyslu, že pro mnoho lidí žijících v chudých zemích nebo v oblastech zasažených válečným konfliktem a politickou nestabilitou je v dnešní době obtížné, ne-li nemožné, získat víza do schengenského prostoru a že jednotlivci a skupiny usilující o zisk zneužívají této situace a vybudovali výnosný obchod, který reaguje na poptávku po překročení hranic⁽²⁾. EHSV tudíž doporučuje, aby byla podniknuta preventivní opatření a dbalo se žádosti generálního tajemníka OSN, aby EU zvážila vytvoření dalších způsobů, jak se zákonně a bezpečně dostat do Evropy, aby tak uprchlíci a migranti nebyli ponecháni v rukou zločineckých sítí a nevydávali se na nebezpečné cesty. Tato prohlášení odrážejí doporučení vyjádřená v mnoha stanoviscích EHSV týkajících se migrace.

1.4. EHSV souhlasí, že je nutné uvést do praxe zásadu solidarity a sdílené odpovědnosti s cílem zajistit rovnoměrnější rozdělení žádostí o azyl mezi členské státy. Bylo by třeba upravit Dublinskou úmluvu tak, aby odrážela tento inkluzivnější systém a chránila Schengenskou dohodu.

⁽¹⁾ COM(2015) 285 final.

⁽²⁾ Zástupkyně Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNDOC) paní Martina Hanke. Projev přednesený v rámci veřejného slyšení EHSV o převádění migrantů – Brusel, 12. října 2015.

1.5. EHSV tudíž schvaluje prohlášení předsedy Komise Jeana-Clauda Junckera, který členské státy varoval před zneužíváním migrační krize k rozbití Schengenské dohody⁽³⁾. EHSV požaduje, aby Komise vývoj v tomto směru pozorně sledovala a zajistila urychlený návrat k normálnímu stavu.

1.6. EHSV rovněž doporučuje posílit pravomoci Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) tak, aby mohl vykonávat svou činnost, a zvláštní pozornost přitom věnovat jeho operativní podpůrné činnosti a společným azylovým podpůrným týmům v členských státech, jež potřebují speciální či naléhavou podporu. EU musí zajistit, aby členské státy využívaly humanitární víza harmonizovaněji, systematictěji, nezávisleji a flexibilněji, tak jak je stanoveno ve společném vízovém kodexu.

1.7. EHSV vítá nejnovější návrh Komise „zabývat se vnějším rozměrem uprchlické krize“⁽⁴⁾, včetně vytvoření nouzového svěřenského fondu pro Afriku. Tento aktuální návrh zjevně uznává, že řešení základních příčin migrace je širší záležitostí přesahující vnitřní věci a bezpečnost, která je spojena s dalšími oblastmi politik, jako je obchod, rozvoj, zahraniční politika či integrace. To je v souladu se zásadou politické soudržnosti mezinárodní rozvojové spolupráce EU.

1.8. EHSV doporučuje, aby v zájmu řešení socioekonomických příčin, které jsou kořenem převádění migrantů, byla jako dlouhodobé řešení použita agenda udržitelného rozvoje. EHSV by chtěl členským státům EU připomenout jejich závazek vyčlenit 0,7 % hrubého národního důchodu (HND) na rozvojovou pomoc. Tento závazek nebyl v mnoha případech dodržen – některé členské státy svou oficiální rozvojovou pomoc snížily.

1.9. Vzhledem k tomu, že se Evropa potýká s pomalým růstem, stárnutím a úbytkem obyvatelstva a také nedostatkem pracovní síly, je rovněž důležité propojit migrační politiku EU s politikami v oblasti pracovní migrace a integrace v rámci evropského trhu práce, a to ve světle četných důkazů toho, že migrace je zásadním faktorem hospodářského oživení a rozvoje v Evropě.

1.10. EHSV souhlasí, že je třeba zlepšit návratovou politiku v rámci EU, a připomíná Komisi mnoho svých doporučení týkajících se toho, že lidská práva žadatelů o azyl musí být vždy respektována.

1.11. Toto stanovisko vyzývá zástupce orgánů a institucí Společenství a národních vlád, aby zohlednili úlohu sociálních partnerů a organizované občanské společnosti, kteří zajišťují sociální rozměr a přidanou hodnotu politik v oblasti migrace.

1.12. EHSV rovněž požaduje, aby bylo více pozornosti věnováno systematickému financování organizací občanské společnosti, které migrantům poskytují velmi důležitou pomoc na jejich cestě za bezpečím a také při snaze o integraci, což často kompenzuje neexistenci institucionálních kapacit. EHSV uvítá přístup, v jehož rámci budou organizace občanské společnosti oceněny za to, že přispívají k porozumění problému převádění migrantů, a za svou roli zprostředkovatelů při poskytování pomoci lidem v situacích, které nebyly schopny zvládnout ani členské státy, ani EU.

2. Souvislosti

2.1. Evropský program pro migraci⁽⁵⁾, přijatý dne 13. května 2015, stanoví okamžitá opatření, jež by měla Komise přijmout v reakci na krizovou situaci ve Středomoří, a boj proti převádění migrantů označuje za jednu z priorit, aby se zabránilo „vykořisťování migrantů zločineckými sítěmi“ a omezila motivace k nelegální migraci.

2.2. Od přijetí tohoto programu daly rychle se měnící podmínky způsobené velkým přílivem žadatelů o azyl vzniknout výjimečné situaci, která měla za následek to, že Evropská komise přijala rozhodná opatření a dne 9. září 2015 zveřejnila komplexní balíček návrhů, jejichž cílem je uprchlickou krizi řešit.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/president/announcements/call-collective-courage_en.

⁽⁴⁾ Evropská komise podniká kroky k vyřešení uprchlické krize – Strasburk, 9. září 2015.

⁽⁵⁾ COM(2015) 240 final.

2.3. Důvodem tohoto návrhu Komise⁽⁶⁾ je skutečnost, že se situace v oblasti migrace ve středním a východním Středomoří vyostřila. Podle údajů agentury Frontex za období od 1. ledna do 30. srpna 2015 došlo k většině (99 %) nedovolených překročení hranic do EU v oblasti středního a východního Středomoří a trasou přes západní Balkán. Agentura Frontex rovněž poukázala na to, že trasou přes západní Balkán došlo v roce 2015 k více než 30 % ze všech nedovolených překročení hranic. To představuje příliv žadatelů o azyl čítající zhruba 500 000 osob, což působí velký tlak na hraniční státy EU⁽⁷⁾. Většina z těch, kteří přicházejí přes střední Středomoří, jsou migranti ze Sýrie a Eritrey, u nichž podle údajů Eurostatu činí míra uznaných žádostí o azyl více než 75 %. Podobně většina migrantů přicházejících přes východní Středomoří a západní Balkán pochází ze Sýrie a Afghánistánu. To odpovídá prohlášení UNDOC, že přes 80 % osob, které se v letošním roce dostaly do Evropy po moři, přichází ze zemí, které patří mezi 10 zemí, z nichž pochází nejvíce migrantů na světě⁽⁸⁾.

2.4. Podle Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) bylo ke 4. říjnu 2015 zaregistrováno 4 185 302 syrských uprchlíků. Toto číslo zahrnuje 2,1 milionu Syřanů zaregistrovaných v Egyptě, Iráku, Jordánsku a Libanonu, 1,9 milionu Syřanů zaregistrovaných tureckou vládou i 26 700 syrských uprchlíků zaregistrovaných v severní Africe⁽⁹⁾.

2.5. Délka trvání konfliktu v Sýrii se blíží pěti rokům a studie UNHCR poukazuje na to, že se životní podmínky syrských uprchlíků v Jordánsku rychle zhoršují a velký počet osob se přibližuje extrémní chudobě vzhledem k rozsahu krize a nedostatečné podpoře mezinárodního společenství – z finančních prostředků, které pro Sýrii požaduje UNHCR, bylo vybráno pouze 37 %. UNHCR prohlašuje, že dokud nebude shromážděn dostatek finančních prostředků na podporu infrastruktury hostitelských zemí (které sousedí s EU) a na zlepšení života a vyhlídek uprchlíků v těchto zemích, budou lidé nadále odcházet a směřovat do Evropy. Zatímco velká většina uprchlíků je příliš chudá na to, aby odešla z uprchlických táborů, ti, kteří mohou, vyhledávají služby převaděčů.

2.6. V návrhu rozhodnutí Rady předloženém Komisí dne 9. září 2015⁽¹⁰⁾ se uvádí, že Komise bude i nadále sledovat vývoj migračních toků, včetně situace na východní Ukrajině, pokud by se dále zhoršovala.

2.7. Tato výjimečná uprchlická krize probíhá v situaci, kdy kapacitu a připravenost některých členských států, zejména hraničních, pokud jde o poskytování humanitárních služeb v souladu se Ženevskou konvencí⁽¹¹⁾, ovlivňuje hospodářská situace v EU. Úsporná opatření postihla rovněž organizace občanské společnosti, které poskytují služby žadatelům o azyl. Některé členské státy zareagovaly zpřísněním hraničních kontrol a jiné uzákonily zadržování a postihování osob, které překračují schengenské hranice s cílem ucházet se o azyl.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV chce zdůraznit svou výzvu všem rozhodovacím orgánům, aby Evropská unie jednala jako skutečná unie a přijala, dodržovala a uplatňovala společná pravidla. Nová fáze evropské přistěhovalecké politiky musí mít strategickou povahu, mít středně a dlouhodobou vizi a je v rámci ní třeba zaměřit se na to, aby byly holistickým a globálním způsobem zpřístupněny legální cesty pro přijímání přistěhovalců a zvýšena flexibilita těchto cest⁽¹²⁾. Pokud jde o nynější krizi, bude to vyžadovat společný přístup k řízení vnějších hranic a zároveň posílení postavení Komise a evropských agentur, aby měly k dispozici odpovídající finanční prostředky na provádění operačních úkolů.

⁽⁶⁾ COM(2015) 451 final.

⁽⁷⁾ Viz poznámka pod čarou 6.

⁽⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 2.

⁽⁹⁾ <http://data.unhcr.org>.

⁽¹⁰⁾ Tisková zpráva „Evropská komise podniká kroky k vyřešení uprchlické krize“ (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_cs.htm).

⁽¹¹⁾ <http://www.unhcr.org/>.

⁽¹²⁾ Průzkumné stanovisko EHSV k tématu Evropské politiky v oblasti přistěhovalectví – hlavní zpravodaj: Giuseppe Iuliano (Úř. věst. C 458, 19.12.2014, s. 7).

3.2. EHSV by rád přispěl tím, že předloží strategické návrhy vycházející z jeho předchozích stanovisek k tématům souvisejícím s migrací⁽¹³⁾. **Úlohu sociálních partnerů a zástupců organizované občanské společnosti a sociální dialog** je třeba zohlednit v rámci celého procesu jednání vedoucího k další fázi **evropské migrační politiky**. „**Sociální rozměr**“ je klíčem k zajištění přidané hodnoty a určení přiměřenosti a dopadu těchto politik.

3.3. EHSV požaduje, aby byl v tomto kontextu brán ohled na **demografickou situaci a stárnutí obyvatelstva a na trhy práce** v členských státech. V průzkumném stanovisku z roku 2011⁽¹⁴⁾ k tématu **Úloha legálního přistěhovalectví v kontextu demografické výzvy** EHSV podtrhl, že imigrace pracovníků a rodin ze třetích zemí musí být posílena. EU musí mít **otevřené a flexibilní právní předpisy**, jež umožní přistěhovalectví z pracovních důvodů prostřednictvím legálních a transparentních postupů, a to jak pro vysoce a středně kvalifikované pracovníky, tak pro činnosti, jež vyžadují nižší kvalifikaci, a to za předpokladu, že členské státy budou mít i nadále možnost určovat počty přijímaných osob. Zároveň se má za to, že přistěhovalectví nemůže být jedinou reakcí na nedostatky na trhu práce a že by členské státy mohly zvážit jiná, vhodnější řešení.

3.4. EHSV důrazně doporučuje přezkoumat dublinské nařízení, neboť Soudní dvůr EU a Evropský soud pro lidská práva upozornily na jeho základní nedostatky. Tím, že odpovědnost za posouzení postavení uprchlíka byla spojena s prvním vstupem, došlo k přetížení hraničních států EU.

3.5. EHSV je velmi znepokojen současným oslabováním Schengenské dohody, protože se jedná o jeden ze základních výdobytků, z něhož mají občané Evropské unie prospěch. Výbor vyjadřuje politování nad rozhodnutím těch členských států, které obnovily nebo hodlají obnovit hraniční kontroly uvnitř schengenského prostoru, a požaduje, aby Komise vývoj v tomto směru pozorně sledovala a zajistila urychlený návrat k normálnímu stavu.

3.6. Ve sdělení se uvádí, že akční plán by měl být nahlížen ze širší perspektivy celkového úsilí EU o řešení základních příčin nelegální migrace, a poté se v další větě pojednává o operaci, která by odhalovala, zadržovala a likvidovala plavidla používaná převaděči. EHSV zásadně nesouhlasí s tím, že základní příčinou nelegální migrace je přístup k plavidlům. Zaměřování se výhradně na konfiskování plavidel naopak ještě zvyšuje riziko pro převáděné migranty, neboť převaděči používají nejlevnější a nejnebezpečnější plavidla.

3.7. EHSV podotýká, že je nutno řešit problém neúčinnosti politik rozvojové pomoci pro země původu migrantů a členské státy EU se musí znovu zavázat k příslibem 0,7 % hrubého národního důchodu na rozvojovou pomoc. EU by navíc měla zajistit, aby další příslušné politiky, např. v oblasti mezinárodního obchodu, zemědělství, energetiky a zahraničních věcí, měly pozitivní dopad na sociální a hospodářskou stabilitu a rozvoj zemí původu, a to v souladu se zásadou politické soudržnosti mezinárodní rozvojové spolupráce EU.

3.8. EHSV uznává, že pomoc ze strany členských států Unie a podpora od EU může splnit své cíle pouze v bezpečné společnosti bez válek a zásadních bezpečnostních problémů. Je tudíž důležité, aby mezinárodní společenství plnilo cíle udržitelného rozvoje, jež vedoucí světoví představitelé přijali na summitu OSN v září 2015. Tyto cíle sahají od vymýcení chudoby, posílení postavení všech dívek a žen, snížení nerovnosti v rámci zemí a mezi nimi, podpory trvalého, inkluzivního a udržitelného růstu a podpory důstojné práce pro všechny až k **podpoře mírové a inkluzivní společnosti**.

4. Konkrétní připomínky

4.1. EHSV vítá cíle stanovené ve sdělení Komise o akčním plánu EU proti pašování migrantů, důrazně však doporučuje, aby tento plán byl vyváženější a komplexnější, má-li být těchto cílů dosaženo. EHSV konstatuje, že nejsou uvedeny žádné podrobnosti ohledně toho, jak bude EU převáděné osoby chránit a pomáhat jim, ani konkrétní zmínky o pozitivním vlivu migrace na evropský trh práce a hospodářský rozvoj.

⁽¹³⁾ EHSV: *Immigration: Integration and Fundamental Rights*, 2012 (<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-822-en-c.pdf>).

⁽¹⁴⁾ Průzkumné stanovisko EHSV k tématu Úloha legálního přistěhovalectví v kontextu demografické výzvy – zpravodaj: Luis Miguel Pariza Castaños (Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 6).

4.2. EHSV poznamenává, že přestože se rozlišuje mezi *převáděním migrantů* a obchodováním s lidmi, nerozlišuje se mezi migranty a žadateli o azyl. To je důležité, protože generální tajemník OSN evropským rozhodovacím orgánům připomněl, že: „Většina lidí, kteří podnikají tyto namáhavé a nebezpečné cesty, jsou uprchlíci, kteří utíkají z míst, jako je Sýrie, Irák a Afghánistán. Mezinárodní legislativa stanoví právo uprchlíků na ochranu a azyl, které státy již dávno uznaly. Při posuzování žádostí o azyl nemohou státy činit rozdíly na základě náboženství či jiné identity ani nemohou nutit lidi k tomu, aby se vrátili do míst, z nichž uprchli, pokud existují oprávněné obavy, že budou pronásledováni nebo napadeni. To není jen otázka mezinárodního práva. Je to také naše lidská povinnost.“ Pokračoval: „Apeluji na všechny zúčastněné vlády, aby v reakci na stávající situaci přijaly komplexní opatření, aby zvýšily počet bezpečných a zákonných migračních kanálů a aby jednaly lidsky a se soucitem a v souladu se svými mezinárodními povinnostmi.“⁽¹⁵⁾ EHSV doporučuje, aby se se všemi osobami, jež podnikají nebezpečnou cestu do Evropy, zacházelo jako s uprchlíky podle Ženevské konvence z roku 1951 a jejího protokolu z roku 1967, dokud nebude prokázán opak.

4.3. Posílená policejní a justiční reakce

4.3.1. EHSV doporučuje komplexnější pojetí boje proti převaděčství, jež by žadatelům o azyl poskytovalo přístup k bezpečným a zákonným migračním kanálům. Tento přístup v kombinaci s narušováním sítí organizovaného zločinu prostřednictvím vyšetřování založených na zpravodajských informacích a finančních šetření bude účinnějším, humánnějším a nákladově efektivnějším opatřením.

4.3.2. EHSV důrazně doporučuje, aby rozhodovací orgány EU zaručily, že „nepůsobí žádné škody“ a zvažily zamýšlené i nezamýšlené důsledky svých zásahů. Rozhodnutí EU přejít od operace „Mare Nostrum“ (zaměřené na pátrání a záchranu) k operaci „Triton“ (zaměřené na ochranu hranic) nesnížilo počet lidí, kteří se vydávají na riskantní cestu do Evropy. Toto rozhodnutí však přispělo k dramatickému nárůstu počtu osob, jež ve Středozemním moři přišly o život. K 31. květnu 2015 zemřelo při pokusu o překonání Středozemního moře 1 865 lidí, zatímco za stejné období v roce 2014 to bylo 425 osob⁽¹⁶⁾. Rovněž se tím vysvětluje posun k pozemním migračním tokům přes západní Balkán směrem do Maďarska. Osoby, jež byly dotázány na obou stranách maďarské hranice, uvedly, že si vybraly cestu přes Balkán, protože byla méně nákladná a doporučili jim ji převaděči.

4.3.3. EHSV poukazuje na to, že se převaděči dokážou přizpůsobit politickým rozhodnutím EU, jako je posílení pohraničních stráží u Středozemního moře a ničení plavidel. Nezamýšleným důsledkem přístupu EU spočívajícím v „boji proti převaděčům“ je chaos na hranicích EU, lidé umírající na evropských cestách a na moři a napětí mezi členskými státy EU.

4.4. Posílená prevence převádění osob a pomoc zranitelným migrantům

4.4.1. EHSV souhlasí s tím, že Komise musí posílit prevenci převaděčství a pomáhat zranitelným migrantům, musí to však být provedeno komplexně a naprostou prioritou musí být záchrana životů.

4.4.2. Podle údajů agentury Frontex tvoří 70 % osob, které využívají převaděče k přechodu hranic EU, Syřané, Eritrejci a Iráčané. Těmto státním příslušníkům se podle údajů Eurostatu vyřizuje žádost o azyl v EU kladně v 75 % případů a více. Vzhledem k tomu, že tito jednotlivci a rodiny utíkají ze strachu z *pronásledování* či *napadení*, je mediální kampaň o rizicích převádění marná.

4.4.3. EHSV připomíná Komisi, že nástroje, jejichž pomocí by se dala řešit nezaměstnanost nelegálních migrantů, již existují na úrovni členských států. Návrh Komise využít omezené zdroje a zaměřit se na konkrétní hospodářská odvětví na úrovni EU bude nákladný a neúčinný.

⁽¹⁵⁾ Prohlášení – New York, 28. srpna 2015.

⁽¹⁶⁾ Údaje Mezinárodní organizace pro migraci (dostupné na: <http://missingmigrants.iom.int/incidents>). „Migration Read All About It, Mediterranean Update: 101 900 migrant arrivals in Europe in 2015“ (dostupné na: <http://weblog.iom.int/mediterranean-flash-report-0>) (oba odkazy navštíveny dne 10. června 2015).

4.4.4. EHSV vítá, že je v akčním plánu stanoveno, že je třeba poskytovat pomoc a ochranu „pašovaným migrantům, zejména pak zranitelným skupinám, jako jsou děti a ženy“. Poznnamenává nicméně, že kromě tohoto prohlášení není v akčním plánu uvedeno, co přesně bude podniknuto, a že tato otázka je důležitá, neboť značný počet osob hledajících v Evropě ochranu tvoří nedoprovázené a odloučené děti. Do Itálie, Maďarska a na Maltu dorazilo během prvních devíti měsíců roku 2015 asi 19 000 takovýchto dětí. Některé hraniční státy EU plně nedodrží mezinárodní normy a jejich podmínky přijímání a postupy pro určování postavení uprchlíka jsou nedostatečné, míra kladně vyřízených žádostí je nízká a rovněž chybí přístup k trvalým řešením, pokud jde o hygienu a bydlení. Akční plán musí uvádět, jak přesně budou členské státy podporovány, pokud jde o prostředky nezbytné ke splnění jejich závazků a odpovědností v rámci mezinárodního práva a mezinárodního práva v oblasti lidských práv, a především podle Úmluvy OSN o právech dítěte⁽¹⁷⁾.

4.4.5. EHSV zastává názor, že nejúčinnějším způsobem, jak poskytovat pomoc a zároveň oslabit síť převaděčů, je omezit počet osob vyhledávajících jejich služby tím, že jim bude nabídnuta alternativa – legální způsoby cesty do Evropy ze třetích zemí v oblastech sousedících s Evropou. Tím budou zaručena základní práva stanovená v Listině základních práv EU.

4.4.6. EHSV opakuje, že je zcela zásadní, aby se rozlišovalo mezi převáděním za účelem zisku a pomocí migrantům. Tisíce evropských občanů migrantům zajistily dopravu a poskytly přístřeší, a to zadarmo nebo za běžnou či sníženou cenu. Humanitární pomoc a solidarita by v rámci agendy EU proti převádění migrantů měly být podněcovány, a ne trestány.

4.4.7. EHSV souhlasí, že je třeba zlepšit účinnost návratové politiky EU, a využívá této příležitosti, aby Komisi připomněl svá četná doporučení týkající se toho, že by lidská práva žadatelů o azyl měla být vždy respektována, a to od chvíle, kdy jsou zachráněni nebo přijati, i během posuzování jejich žádostí a přijímání rozhodnutí, zda daná osoba potřebuje status ochrany, nebo zda se nachází v nelegálním postavení. Repatriace migrantů musí probíhat v souladu se zavedenými pravidly, jež zaručují, že žádná osoba nebude moci být navracena, vyhoštěna či vydána do jiného státu, v němž by se vystavovala vážnému nebezpečí trestu smrti, mučení či jiným nehumánním či ponižujícím trestům či zacházení – zásada *nenavracení*. EHSV opakuje, že je proti navracení nedoprovázených nezletilých, osob, jež potřebují zdravotní péči, a těhotných žen.

4.5. Posílená spolupráce se třetími zeměmi

4.5.1. EHSV jednoznačně podporuje úzkou spolupráci se třetími zeměmi podél celé trasy využívané k převádění. Výbor sice souhlasí s tím, že pozornost by měla být věnována podpoře řízení hranic, ale zastává také názor, že by v této oblasti měla být hlavní prioritou spolupráce a koordinace na úrovni EU mezi stávající sítí styčných úředníků pro migraci, evropskými úředníky pro migraci a diplomatickými zástupci členských států.

4.5.2. Cílem této koordinace by pro orgány a instituce EU – Evropskou komisi, Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ) a členské státy – mělo být zavedení dohodnutých postupů, které lidem umožní žádat o humanitární víza a azyl ze svých domovských států nebo z bezpečné sousední země, což jim poskytne alternativní, humánní a legální způsob cesty do Evropy. V sousedních zemích, jako je Turecko, Libanon, Jordánsko a Líbye, by měly být vytvořeny tzv. „hotspoty“, kde by dané osoby mohly být posouzeny, a ti, u nichž je určitá míra pravděpodobnosti kladného vyřízení žádosti o azyl v EU, by mohli dostat humanitární vízum, jako je tomu v současnosti v Brazílii. Je rovněž důležité podporovat dialog a zapojovat do těchto akcí organizace občanské společnosti, jež jsou v přímém kontaktu s uprchlíky, s cílem zajistit ochranu lidských práv i větší efektivitu zpracovávání žádostí.

⁽¹⁷⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>.

4.5.3. Humanitární víza mají tu výhodu, že snižují tlak na hraniční státy EU, umožňují zacházet se žadateli o azyl v souladu se základními právy EU a Úmlouvou OSN o právech dítěte a činí z převádění migrantů vysoce riskantní operaci s nízkým ziskem. Právo zůstat by mělo být dočasné a vycházet z toho, zda je návrat do země původu bezpečný, nebo být spojeno s trhem práce vzhledem k nedostatku kvalifikované pracovní síly a demografickým problémům, které mají dopad na růst v Evropě.

V Bruselu dne 10. prosince 2015.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS
